

Onze zielen bij nacht

Kent Haruf

Onze zielen bij nacht

VERTALING IRVING PARDOEN

HOLLANDS DIEP

Oorspronkelijke titel: *Our Souls at Night*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Knopf, 2015
© Kent Haruf, 2015
© Vertaling uit het Engels: Irving Pardoën, 2015
© Nederlandse uitgave: Hollands Diep, Amsterdam 2015
Omslagontwerp: Studio Jan de Boer, Amsterdam
Typografie: Crius Group
Foto auteur: © Patricia Benton

ISBN 978 90 488 2699 5
ISBN 978 90 488 2700 8 (e-book)
NUR 302

www.hollandsdiep.nl

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hollands Diep is een imprint van Overamstel uitgevers bv

OVERAMSTEL
uitgevers

www.overamstel.com

I

En toen was er de dag dat Addie Moore bij Louis Waters langsging. Het was op een avond in mei, vlak voordat het helemaal donker was.

Ze woonden één blok van elkaar aan Cedar Street, in het oudste deel van het stadje, met langs de straten iepen, zweepbomen en een enkele esdoorn en groene gazons, die vanaf het trottoir naar de twee verdiepingen hoge huizen leidden. Het was overdag warm geweest, maar nu het avond was, was het koel. Addie liep onder de bomen over het trottoir en sloeg af bij het tuinpad van het huis van Louis.

Toen Louis opendeed, zei ze: Mag ik binnenkomen? Ik wil iets met je bespreken.

Ze gingen in de huiskamer zitten. Kan ik iets te drinken voor je halen? Thee misschien?

Nee, dank je. Misschien ben ik hier te kort om die op te drinken. Ze keek om zich heen. Leuk huis heb je.

Diane zorgde altijd dat het er goed uitzag. Ik doe mijn best.

Het ziet er nog steeds goed uit, zei ze. Ik ben in geen jaren hier geweest.

Ze keek uit het raam naar de tuin opzij van het huis, waar het donker al inviel, en naar de keuken daarachter, waar boven de gootsteen en de werkbladen licht brandde. Alles zag er schoon en netjes uit. Hij bekeek haar. Ze was een knappe

vrouw, dat had hij altijd gevonden. Toen ze jonger was, had ze donker haar gehad, maar het was nu wit en kortgeknipt. Ze had nog steeds een goed figuur, alleen in haar taille en heupen zou ze wat slanker kunnen zijn.

Je zult je wel afvragen wat ik kom doen, zei ze.

Nou, in elk geval niet om me te vertellen dat mijn huis zo leuk is.

Nee, ik wou je iets vragen.

O ja?

Ja. Ik heb een soort voorstel.

Oké.

Geen aanzoek, zei ze.

Dat had ik ook niet gedacht.

Maar het lijkt er wel op. Ik weet alleen niet of ik het over mijn lippen kan krijgen, ik heb ineens koudwatervrees. Ze lachte een beetje. Dat lijkt ook wel een beetje op getrouwd zijn, hè.

Wat?

Koudwatervrees.

Soms.

Ja. Nou, ik zal het maar gewoon zeggen.

Ik luister, zei Louis.

Ik zou je willen vragen om erover na te denken om af en toe naar mijn huis te komen om bij me te slapen.

Hè? Hoe bedoel je?

Nou, we zijn allebei alleen en we zijn veel te lang alleen geweest. Al die jaren. Ik ben eenzaam. Ik dacht dat jij het misschien ook zou zijn. Ik vroeg me af of je 's nachts bij me zou willen komen slapen. En praten.

Hij staarde haar aan, hij was nieuwsgierig geworden en bekeek haar behoedzaam.

Je zegt niks. Schrik je ervan? zei ze.

Ik geloof het wel, ja.

Het gaat me niet om seks.

Dat vroeg ik me al af.

Nee, geen seks. Zo zie ik het niet. Ik geloof dat ik allang geen enkele seksuele behoefte meer heb. De nacht doorkomen, daar gaat het me om. En om lekker warm in bed te liggen, knus. Dat jij bij me logeert en dat we samen in bed liggen. De nachten zijn het ergst, vind je ook niet?

Ja, dat vind ik ook.

Waar het uiteindelijk op neerkomt, is dat ik pillen slik om in te slapen en dan nog lang lig te lezen, waardoor ik de volgende dag niet helemaal bij de les ben en niemand iets aan me heeft, ikzelf ook niet.

Dat heb ik ook wel gehad.

Maar ik denk dat ik wel weer zou kunnen slapen als iemand anders bij me in bed ligt. Iemand die ik aardig vind. Door de intimiteit. Door 's nachts met elkaar te praten, in het donker. Ze wachtte. Wat vind jij?

Ik weet het niet. Wanneer zou je ermee willen beginnen?

Wanneer je wilt. Als je tenminste wilt, zei ze. Deze week.

Mag ik erover nadenken?

Oké. Maar dan wil ik graag dat je me opbelt op de dag dat je komt, áls je komt. Zodat ik weet dat ik je kan verwachten.

Oké.

Ik wacht op je bericht.

En als ik snurk, wat dan?

Dan snurk je maar, of je leert ermee op te houden.

Hij lachte. Dat zou een unicum zijn.

Ze stond op, ging naar buiten en liep terug naar haar

huis. Bij de voordeur keek hij haar na, hij keek hoe deze vrouw van zeventig, van gemiddelde lengte en met wit haar, wegliep in de lichtflarden die de straatlantaarn op de hoek tussen de bomen door wierp. Wat doet het er ook toe, zei hij. Maar loop nou niet te hard van stapel.

De volgende dag ging Louis naar de kapper aan Main Street, waar hij zijn haar netjes kort liet knippen in een soort steeltjeskapsel, en nadat hij de kapper had gevraagd of hij nog mensen schoor, gaf deze hem ook nog een scheerbeurt. Toen ging hij naar huis, belde Addie en zei: Ik zou graag vanavond naar je toe komen als dat nog oké is.

Jazeker, zei ze. Daar ben ik blij om.

Hij at een lichte maaltijd, alleen een boterham en een glas melk – hij wilde zich in haar bed niet zwaar en volgepropt voelen – en nam vervolgens een lange, warme douche en boende zich grondig schoon. Hij knipte zijn vinger- en teennagels en toen het donker werd, verliet hij het huis via de achterdeur en liep met een papieren zak met daarin zijn pyjama en tandenborstel achterom. Het was donker, en zijn voetstappen knarsten op het grind. In het huis aan de andere kant van het pad brandde licht, en hij zag in de keuken een vrouw en profil aan de gootsteen staan. Verderop aan het pad liep hij Addie Moores achtertuin in, langs de garage, en klopte op de achterdeur. Hij bleef een tijdje staan wachten. Aan de voorkant van het huis reed een auto met priemende koplampen door de straat. Hij hoorde hoe de leerlingen van de middelbare school aan Main Street naar elkaar toeterden. Toen ging

het verandalicht boven zijn hoofd aan en werd er opengedaan.

Waarom kom je achterom? vroeg Addie.

Ik dacht dat ik dan minder kans liep dat de mensen me zien.

Dat kan me niet schelen. Ze zullen het wel te weten komen. Er zal heus wel iemand zijn die het ziet. Kom voortaan maar gewoon voorlangs, naar de voordeur. Ik ga me niet meer bezighouden met wat de mensen denken. Dat heb ik veel te lang gedaan, mijn hele leven. Zo wil ik niet meer leven. Door achterom te komen lijkt het alsof we iets doen wat niet in de haak is of waarvoor we ons zouden moeten schamen.

Ik ben te lang leraar geweest in een kleine plaats, zei hij. Daar komt het door. Maar goed. De volgende keer kom ik aan de voordeur. Als er een volgende keer is.

Denk je dat die er niet zal zijn? zei ze. Dat het maar een onenightstand wordt?

Ik weet het niet. Het zou kunnen. Maar dan zonder de bijbehorende seks natuurlijk. Ik weet niet hoe het zal gaan.

Heb je er geen vertrouwen in? zei ze.

In jou wel. In jou heb ik wel vertrouwen. Dat weet ik nu al. Maar ik weet niet zeker of ik me met jou kan meten.

Waar heb je het over? Hoe bedoel je dat?

Wat moed betreft, zei hij. Bereidheid om risico te nemen.

Nou ja, je bent toch hier.

Dat klopt. Ik ben hier.

Dan kun je maar beter binnenkomen. We hoeven niet de hele nacht hier buiten te blijven staan. Ook al is het niet iets om ons voor te schamen.

Hij liep over de veranda achter haar de keuken in.

Laten we eerst wat drinken, zei ze.

Dat lijkt me een goed idee.

Drink je wijn?

Soms.

Maar liever bier?

Ja.

Voor de volgende keer zal ik bier in huis halen. Als er een volgende keer is, zei ze.

Hij wist niet of ze een grapje maakte of niet. Ja, als die er is, zei hij.

Wat heb je liever, witte of rode wijn?

Wit, alsjeblieft.

Ze haalde een fles uit de koelkast, schonk voor allebei een half glas in en ging aan de keukentafel zitten. Wat zit er in die papieren zak? vroeg ze.

Mijn pyjama.

Dat betekent dat je het op z'n minst één keer wilt proberen.

Ja. Dat betekent het.

Ze dronken de glazen leeg. Wil je nog wat?

Nee, ik geloof het niet. Mag ik het huis zien?

Je wilt dat ik je de kamers laat zien, de indeling van het huis?

Ik wil gewoon graag meer weten over de plek waar ik ben.

Zodat je als het moet in het donker weg kunt sluipen.

Nou nee, daar dacht ik niet aan.

Ze stond op, en hij volgde haar naar de eetkamer en de huiskamer. Daarna ging ze hem voor naar boven, waar drie kamers waren, de grote aan de voorkant met uitzicht op straat was haar slaapkamer. Hier hebben wij altijd geslapen,

zei ze. Gene had de kamer aan de achterkant, en de andere gebruikten we als werkkamer.

Aan de gang lag ook de badkamer, en beneden naast de eetkamer was nog een aparte wc. Het bed in haar slaapkamer was kingsize en was bedekt met een lichte katoenen spreij.

Wat denk je? zei ze.

Het huis is groter dan ik dacht. Meer kamers.

We hebben hier altijd fijn gewoond. Ik woon hier nu al vierenzeventig jaar.

Twee jaar eerder was ik weer hier met Diane komen wonen.

Lang geleden.

Ik ga even naar de badkamer, zei ze.

Terwijl ze de kamer uit was, bekeek hij de foto's op het dressoir en aan de muur. Familiekiekjes met Carl, op hun trouwdag, ergens voor een kerk. Zij samen bij een beek in de bergen. Een kleine, zwart-witte hond. Hij had Carl oppervlakkig gekend – een keurige man, vrij rustig, had twintig jaar geleden overal in Holt County oogstverzekeringen en andere soorten verzekeringen verkocht, was twee keer voor een termijn als burgemeester gekozen. Louis had hem nooit goed gekend. Daar was hij nu blij om. Er waren ook foto's van hun zoon Gene, die op geen van beiden leek. Een lange, magere jongen, heel ernstig. En twee foto's van hun dochter als klein meisje.

Toen ze terugkwam, zei hij: Ik ga ook. Hij liep de badkamer in, maakte gebruik van de wc, waste naderhand zorgvuldig zijn handen, kneep een kloddertje tandpasta uit de tube, poetste zijn tanden, deed vervolgens zijn schoenen en kleren uit en trok zijn pyjama aan. Hij vouwde zijn kleren op, legde ze op zijn schoenen in de hoek achter de deur en ging terug naar de slaapkamer. Zij had haar nachtjapon aangetrokken en lag in bed. Het leeslampje aan haar kant en de plafondlamp waren uit en ze had het raam op een kier gezet. Koele buitenlucht stroomde zachtjes naar binnen. Hij

ging naast het bed staan. Ze sloeg het bed open.

Kom je er niet in?

Dat was ik wel van plan, ja.

Hij stapte in bed, zorgde ervoor dat hij aan zijn kant bleef, ging liggen en trok de dekens over zich heen. Hij zei nog steeds niets.

Wat denk je? vroeg ze. Je bent vreselijk stil.

Dat ik het zo vreemd vind. Zo'n nieuwe ervaring om hier te zijn. Dat ik me onzeker voel en nerveus of zo. Ik weet niet wat ik denk. Van alles door elkaar.

Het is inderdaad een nieuwe ervaring, hè, zei ze. Maar prettig nieuw, zou ik zeggen. Vind je niet?

Zeker.

Wat doe jij voordat je gaat slapen?

O, ik kijk naar het nieuws van tien uur en als ik dan naar bed ga lees ik totdat ik in slaap val. Maar ik weet niet of ik vannacht zal kunnen slapen. Ik ben te gespannen.

Ik ga het licht uitdoen, zei ze. Dan kunnen we evengoed nog praten. Ze draaide zich in bed om, en hij keek naar haar gladde, blote schouders en haar lichte haar in het lamplicht.

Toen werd het donker, met alleen nog een flauw schijnsel van de straatverlichting in de kamer. Ze praatten over koetjes en kalfjes om elkaar wat beter te leren kennen, over het alledaagse leven in het stadje, de gezondheid van de oude Ruth, die tussen hen in woonde, de toestand van het wegdek in Birch Street. Toen zwegen ze.

Na een tijdje vroeg hij: Ben je nog wakker?

Ja.

Je vroeg daarnet wat ik dacht. Nou, ik dacht bijvoorbeeld: Ik ben blij dat ik Carl niet zo goed heb gekend.

Waarom?

Ik zou me hier niet zo op mijn gemak hebben gevoeld als dat wel het geval was geweest.

Maar ik heb Diane vrij goed gekend.

Een uur later sliep ze en ademde ze rustig. Hij was nog wakker. Hij lag naar haar te kijken. In het schemerige licht kon hij haar gezicht onderscheiden. Ze hadden elkaar geen enkele keer aangeraakt. Om drie uur 's nachts stond hij op, ging naar de wc en toen hij terugkwam deed hij het raam dicht. Het was gaan waaien.

Bij het ochtendgloren stond hij op en kleeedde zich in de badkamer aan, waarna hij weer naar Addie Moore in bed keek. Ze was inmiddels wakker geworden. Tot later, zei hij.

Ja?

Ja.

Hij ging naar buiten en liep op het trottoir langs de huizen van de burens naar zijn eigen huis, ging naar binnen, zette koffie en at wat toast en eieren, ging vervolgens weer naar buiten, werkte een paar uur in zijn tuin, ging toen weer naar de keuken, lunchte vroeg en viel daarna in een diepe slaap, twee uur lang.

Toen hij die middag wakker werd, realiseerde hij zich dat hij ziek was. Hij stond op, dronk wat water en voelde zich koortsig. Hij dacht een tijdje na en besloot haar op te bellen. Hij zei tegen haar: Ik heb net een dutje gedaan en ik voel me niet goed, ik heb een soort buikpijn en ook pijn in mijn rug. Het spijt me, maar ik kom vanavond niet.

Ik snap het, zei ze, en ze hing op.

Hij belde met de praktijk van zijn huisarts en maakte een afspraak voor de volgende ochtend. Hij ging vroeg naar bed, maar was die nacht zweterig en kon niet slapen. De volgende ochtend had hij geen eetlust, en om tien uur ging hij naar de dokter, die hem voor bloed- en urinetesten doorstuurde naar het ziekenhuis. Daar wachtte hij in de hal totdat het lab de resultaten had, waarna hij werd opgenomen vanwege een urineweginfectie.

Hij kreeg antibiotica, sliep het grootste deel van de middag en lag een groot deel van de nacht weer wakker.

De volgende ochtend voelde hij zich beter en kreeg hij te horen dat hij waarschijnlijk de dag daarop naar huis zou mogen. Hij ontbeet en lunchte, deed een dutje, en toen hij om een uur of drie wakker werd, zat zij op de stoel naast zijn bed. Hij keek haar aan.

Je maakte geen grapje, zei ze.

Dacht je dat?

Ik dacht dat je maar zei dat je ziek was. Dat je besloten had dat je 's nachts niet bij me wilde zijn.

Daar was ik al bang voor, dat je dat zou denken.

Ik dacht dat het er niet meer van zou komen, zei ze.

Ik heb gisteren de hele dag, vannacht en ook vandaag de hele dag aan je gedacht, zei hij.

Wat dacht je dan?

Dat je mijn telefoontje verkeerd zou interpreteren. Hoe ik je duidelijk zou kunnen maken dat ik nog steeds 's nachts bij je wil zijn. Dat het lang geleden is dat ik ergens zo enthousiast over was.

Waarom heb je me dan niet opgebeld? Om me dat te vertellen?

Ik dacht dat ik het daarmee misschien alleen maar erger zou maken, dat het dan nog meer zou lijken alsof ik maar wat zeg.

Ik wou dat je het had geprobeerd.

Dat had ik moeten doen, ja. Hoe ben je te weten gekomen dat ik in het ziekenhuis lag?

Ik raakte vanochtend in gesprek met Ruth, de buurvrouw, en zij zei: Heb je het gehoord van Louis? Ik zei: Wat dan? Nou, hij ligt in het ziekenhuis. Wat mankeert hem dan? Ze zeggen dat hij een soort infectie heeft. Zo wist ik het, zei ze.

Ik zal niet tegen je liegen, zei hij.

Oké. Doen we allebei niet. Dus je komt weer?

Zodra ik opgeknapt ben en ik er zeker van ben dat ik hieroverheen ben. Het is goed om je te zien, zei hij.

Dank je wel. Jij ziet er nu nogal verfromfaaid uit.

Ik ben er nog niet toe gekomen om mijn gezicht uit de kreukels te trekken.

Ze lachte. Kan me niet schelen hoor, zei ze. Zo bedoelde ik het niet. Het viel me gewoon in, ik zei wat ik dacht.

Nou, jij ziet er anders juist heel goed uit, vind ik, zei hij. Heb je je dochter nog gebeld?

Ik heb tegen haar gezegd dat ze zich geen zorgen hoeft te maken. Dat ik morgen weer naar huis mag en dat het niets is om bezorgd over te zijn. Ze hoeft er geen vrij voor te nemen. Ze hoeft voor mij nu niet op bezoek te komen. Ze woont in Colorado Springs.

Dat weet ik.

Ze staat voor de klas, net zoals ik, vroeger. Toen hield hij op en zweeg. Wil je iets drinken? Zal ik de verpleging roepen?

Nee. Ik ga nu naar huis.

Ik bel je als ik weer thuis ben en me goed voel.

Goed, zei ze. Ik heb al bier in huis gehaald.

Ze ging weg. Hij keek hoe ze de kamer uit liep en bleef in bed liggen wachten totdat hij weer in slaap zou vallen, maar toen werd zijn avondeten gebracht. Onder het eten keek hij naar het nieuws. Daarna zette hij de tv uit en keek hij uit het raam hoe de duisternis inviel over de uitgestrekte vlakke ten westen van de stad.